C Predikce vývoje makroekonomických indikátorů

C.1 Ekonomický výkon

Oživení české ekonomiky dále pokračuje, dominantním faktorem ekonomického růstu ve 4. čtvrtletí 2010 bylo obnovování stavu zásob a růst čistého exportu.

Česká ekonomika vystoupila z recese ve 3. čtvrtletí 2009. Následně se až do 3. čtvrtletí 2010, kdy HDP vzrostl mezičtvrtletně o 0,9 %, projevovala tendence ke zrychlování růstu. V posledním čtvrtletí loňského roku však mezičtvrtletní růst HDP zpomalil na 0,3 % *(proti 1,0 %)*, což znamenalo meziroční růst reálného HDP[2] o 2,9 % *(proti 3,4 %)*. Úroveň sezónně vyrovnaného HDP se stále nachází 1,6 % pod dosavadním vrcholem ze 3. čtvrtletí 2008. Za celý rok 2010 vzrostl HDP ve stálých cenách o 2,3 % *(proti 2,5 %)*.

V následujícím období je třeba počítat s výrazným zpomalením přírůstku zásob, přitom investice i spotřeba domácností se budou zotavovat pouze zvolna. Pro rok 2011 očekáváme vlivem konsolidačních fiskálních opatření zpomalení růstu na 1,9 % *(proti 2,2 %)*. Předpokládáme, že v roce 2012 dojde k návratu růstové dynamiky na úroveň roku 2010 a HDP vzroste o 2,3 % *(proti 2,7 %)*.

Výrazné zhoršení směnných relací vedlo k tomu, že reálný hrubý domácí důchod (RHDD), který odráží důchodovou situaci české ekonomiky, rostl pomaleji než HDP. Ve 4. čtvrtletí 2010 meziročně vzrostl pouze o 0,9 % (*proti 2,6 %*). Za rok 2010 reálný důchod stoupl o 0,6 % (*proti 1,1 %*). Důchodová situace českých ekonomických subjektů se tak oproti růstu ekonomického výkonu zlepšuje pomaleji. V roce 2011 by měl RHDD klesnout o 0,2 % (*proti růstu o 1,5 %*), v roce 2012 pak stoupnout o 2,3 % (*proti 2,7 %*).

Reálná dynamika se odráží i ve vývoji **nominálního HDP**, který je rozhodující veličinou pro fiskální předpovědi. Ve 4. čtvrtletí 2010 byl zaznamenán meziroční růst pouze o 1,6 % *(proti 3,6 %).* HDP v roce 2010 vzrostl o 1,2 % (*proti 1,9 %*), pro rok 2011 pak čekáme růst o 1,3 % *(proti 3,1 %)* a pro rok 2012 o 5,0 % *(proti 4,7 %)*.

V **důchodové struktuře HDP** očekáváme stagnaci ziskovosti podnikové sféry. Ve 4. čtvrtletí 2010 hrubý provozní přebytek meziročně stoupl o 0,6 % (*proti 3,0 %*), za celý rok 2010 pak o 0,9 % (*proti 1,6 %*). Pro rok 2011 pak lze předpokládat stagnaci (*proti růstu o 2,8 %*). Očekáváme, že v roce 2012 dosáhne přírůstek provozního přebytku 5,2 % (*proti 4,9 %*).

Predikce jsou stále spojeny se značnou mírou nejistoty vyplývající zejména z vývoje vnějšího prostředí. Nezanedbatelné mohou být i dopady revizí údajů o minulém vývoji ekonomiky (viz Graf C.1.2).

Výdajové složky HDP

Ve 4. čtvrtletí 2010 klesla spotřeba domácností mezičtvrtletně o 1,3 %. To znamená, že meziroční růst **reálných výdajů domácností na konečnou spotřebu** dosáhl ve 4. čtvrtletí 2010 pouhých 0,1 % *(proti 1,8 %)*. Za celý rok 2010 činil růst 0,5 % *(proti 1,0 %)*.

Proti zrychlení růstu spotřeby dále působí zhoršující se příjmová situace domácností, zejména pokles platů v části veřejného sektoru. Pro rok 2011 čekáme dynamiku růstu spotřeby domácností na úrovni okolo 0,7 % *(proti 1,0 %)*. V roce 2012 bude spotřebu brzdit zvýšení redukované sazby DPH z 10 % na 14 %, i proto očekáváme růst okolo 1,9 % *(proti 2,9 %)*.

Výdaje vlády na konečnou spotřebu ve 4. čtvrtletí 2010 reálně klesly o 1,3 % (*proti 1,7 %*). Za celý rok 2010 reálná spotřeba vlády stoupla o 0,3 % *(proti 0,2 %)*.

V souladu s přijatými stabilizačními opatřeními a schválenou konsolidační strategií se předpokládá úsporné chování vládních institucí jak z hlediska zaměstnanosti, tak i nákupů zboží a služeb. V roce 2011 by se spotřeba vlády měla snížit o 3,4 % *(proti 3,5 %)*. Pro rok 2012 předpokládáme pokračování poklesu spotřebních výdajů vlády o 2,5 % *(proti 2,7 %)*.

T**vorba hrubého fixního kapitálu** ve 4. čtvrtletí 2010 meziročně klesla o 2,3 % (*proti růstu o 6,8 %*). Nákupy dopravních prostředků se přitom snížily o 7,9 %, nákupy ostatních strojů (mimo dopravní prostředky) o 8,5 %. Stavební investice do ostatních staveb (mimo bydlení) klesly o 2,4 %, investice do bydlení naopak meziročně vzrostly o 8,2 %. V roce 2010 tvorba fixního kapitálu klesla o 4,6 % (*proti stagnaci*). Ochota zahraničních investorů k novým investicím i k reinvestování zisku z podnikání v ČR bude záviset na jejich situaci v mateřských zemích. Lze čekat i postupný přesun kapacit, které profitovaly z levné pracovní síly. Pozitivně by se měl projevit vliv infrastrukturních investic s příspěvky z fondů EU.

[2] *V textu jsou dále uváděna data bez sezónního očištění, pokud není uvedeno jinak.*

V roce 2011 by se měl obnovit růst investic na úrovni 0,7 % *(proti 0,8 %)*. Pro rok 2012 čekáme růst okolo 3,2 % *(proti 3,6 %)*.

Příspěvek **změny zásob** k meziročnímu růstu HDP ve 4. čtvrtletí 2010 na sezónně očištěných datech ve výši 2,8 p.b. pokryl téměř celý přírůstek HDP. Za celý rok 2010 pak činil 2,0 p.b. *(proti 1,5 p.b.)*. Pro rok 2011 očekáváme příspěvek 0,4 p.b. *(proti 0,6 p.b.)* a pro rok 2012 pak 0,1 p.b. *(proti 0,0 p.b.).*

Příspěvek **zahraničního obchodu** (ZO) k meziročnímu růstu HDP na sezónně očištěných datech dosáhl za 4. čtvrtletí 2010 hodnoty 0,9 p.b. a za celý rok 2010 činil 1,0 p.b. *(proti 0,4 p.b.)*.

Vnější rovnováha je příznivě ovlivněna pokračujícím oživením v partnerských zemích při současném omezeném růstu domácí poptávky. Pro rok 2011 čekáme příspěvek ZO na úrovni 1,8 p.b. (*proti 1,7 p.b*), pro rok 2012 pak 1,1 p.b. *(proti 1,0 p.b.)*.

C.2 Ceny zboží a služeb

Spotřebitelské ceny

Průměrná míra inflace za rok 2010 dosáhla 1,5 %, což byla po letech 2003 a 2009 třetí nejnižší hodnota od roku 1989.

V průběhu roku 2010 vzrostly ceny o 2,3 %, z toho administrativní opatření přispěla 1,6 p.b., kde 1,1 p.b. bylo dáno vlivem zvýšení obou sazeb DPH o 1,0 p.b. a zvýšení spotřebních daní z pohonných hmot a alkoholických nápojů.

Na počátku roku 2011 došlo ke zpomalení meziročního růstu CPI na 1,8 % v únoru (o 0,4 p,b. méně proti prognóze). Celá chyba odhadu se odehrála v lednu, kde příspěvky zvýšení dosud regulovaného nájemného i nájemného uvolněného z regulace od 1. ledna 2011 byly oproti předpokladům dohromady o 0,4 p.b. nižší.

Vliv administrativních opatření na vývoj spotřebitelských cen bude i v roce 2011 nezanedbatelný. Zejména kvůli nižšímu než očekávanému růstu regulovaného nájemného jej nyní odhadujeme na 0,8 p.b. (*proti 0,9 p.b.*). Stále však platí, že je zde přítomna značná nejistota. Růst cen elektřiny k 1. 1. 2011 o 4,8 % naplnil očekávání. Vedle zmíněného nájemného panuje nejistota u cen v oddíle zdraví, kde může dojít ke zvýšení poplatku za pobyt v nemocnici (eventuální přísp. 0,1 p.b.) a ke změnám doplatků za léky.

Inflační impulsy by měly být tlumeny přetrvávající cyklickou pozicí české ekonomiky v záporné produkční mezeře, zhoršenými podmínkami na trhu práce a s tím souvisejícím jen mírným růstem mezd a spotřeby domácností. Inflaci stále hodnotíme jako nákladovou. Identifikace rizika růstu cen potravin se ukázala jako oprávněná a zejména pro rok 2011 je aktuální. Tomu nasvědčují světové ceny potravinářských komodit a prudce rostoucí ceny zemědělských výrobců (v únoru byly meziročně vyšší o 29,7 %, z toho živočišné výrobky o 53,1 %).

Na základě výše zmíněných faktorů spoluurčujících vývoj spotřebitelských cen očekáváme, že **průměrná míra inflace v roce 2011** dosáhne 2,1 % (*proti 2,3 %*) při zvýšení cen v průběhu roku o 2,5 % (*prognózu neměníme*). Příspěvek tržního růstu cen čekáme v celém roce 2011 kladný.

Prognózu růstu spotřebitelských cen v roce 2012 měníme daleko podstatněji. Nejvýznamnějším vlivem bude postupné sjednocování sazeb DPH. Od ledna 2012 se zvýší snížená sazba na 14 % s příspěvkem 1,2 p.b. Současné zvýšení snížené sazby a snížení základní sazby na jednotných 17,5 % od ledna 2013 by se do CPI mělo promítnout negativně 0,2 p.b. Přitom uvažujeme de facto téměř plné prosazení těchto změn do spotřebitelských cen, neboť zvýšení snížené sazby se týká komodit nezbytných a naopak snížení základní sazby DPH podléhají zboží a služby, kde je velmi tvrdá konkurence.

Celkový objem administrativních vlivů v roce 2012 přispěje k inflaci 2,3 p.b. *(proti 0,9 p.b.).*

Další velké nejistoty v prognóze cen energií se objevily bezprostředně po japonském zemětřesení v březnu a následné odstávce (zatím na 3 měsíce) 7 bloků jaderných elektráren v Německu. Ceny elektřiny na německé energetické burze skokově vzrostly o 28 %, na pražské burze o téměř 10 %. V predikci zatím tyto efekty neuvažujeme, budou-li však vlivy na energetických burzách pokračovat delší dobu, ovlivní i finální ceny pro koncové spotřebitele v roce 2012 (v roce 2011 by se vzhledem k dlouhodobým kontraktům ceny elektřiny v tuzemsku neměly měnit). Nelze vyloučit ani synergické efekty směrem ke zvyšování cen ostatních (alternativních) energetických komodit.

Utlumená spotřebitelská poptávka by neměla dovolit citelnější zrychlení cenového růstu daného poptávkou ani v roce 2012. Na základě uvedeného odhadujeme průměrnou míru inflace ve výši 3,2 % (*proti 2,4 %)* při zvýšení cen v průběhu roku o 2,9 % (*proti 2,5 %*).

V letech 2013 a 2014 by se měla inflace nacházet v rámci tolerančního pásma inflačního cíle ČNB.

Deflátory

Úhrnná cenová hladina v ekonomice se zvyšuje jen mírně. **Deflátor hrubých domácích výdajů**, který je komplexním indikátorem domácího cenového vývoje, vzrostl ve 4. čtvrtletí 2010 ve srovnání se stejným obdobím minulého roku o 0,7 % *(proti 1,1 %)*. Za celý rok 2010 dosáhl přírůstek deflátoru hrubých domácích výdajů 0,7 % *(proti 0,8 %)*. V roce 2011 by měl vzrůst o 1,5 % *(proti 1,7 %)* zejména vlivem zrychlení spotřebitelské inflace, v roce 2012 potom o 2,8 % *(proti 2,0 %)*.

Hodnota **implicitního deflátoru HDP** ve 4. čtvrtletí 2010 poklesla o 1,3 % *(proti růstu o 0,2 %)*. Oproti deflátoru hrubých domácích výdajů byl tažen směrem dolů poklesem směnných relací o 2,2 % *(proti 0,9 %)*. V roce 2010 poklesl deflátor HDP o 1,1 % (*proti 0,6 %*) při zhoršení směnných relací o 2,2 % *(proti poklesu o 1,8 %)*. Pro rok 2011 očekáváme pokles deflátoru o 0,5 % *(proti růstu o 0,8 %)*, pro rok 2012 pak růst o 2,7 % *(proti 1,9 %)*.

C.3 Trh práce

Trh práce reflektoval zlepšování ekonomické situace v zásadě minimálně. Vedle zpožďování jeho cyklického vývoje za průběhem cyklu ekonomického výkonu se však ve 4. čtvrtletí 2010 jednalo i o vstup administrativních vlivů. Zaměstnanost zpomalila meziroční pokles pouze díky přírůstku OSVČ a vládní úspory se promítly vedle úbytku počtu zaměstnanců i do mimořádně nízkého růstu celkové průměrné mzdy, respektive jejího poklesu ve státem spravované sféře.

Zaměstnanost

Meziroční pokles zaměstnanosti podle výběrového šetření pracovních sil (VŠPS) pokračoval ve 4. čtvrtletí 2010 na úrovni 0,2 % *(v souladu s predikcí)*. Sezónně očištěná zaměstnanost mezičtvrtletně stagnovala po dvou čtvrtletích růstu.

Pokračovalo intenzivní meziroční zvyšování počtu osob v podnikatelském segmentu o 6,3 % *(proti 5,6 %)* na 18 % celkové zaměstnanosti, v tom počet sebezaměstnaných meziročně vzrostl dokonce o 8,3 %. V celkové zaměstnanosti nyní OSVČ představují téměř 14 %. Trvalý nárůst sebezaměstnaných již přestává být jevem pozitivním i z pohledu růstu malého podnikání, neboť se dosti často nejedná o aktivní vůli zakládat novou živnost ale spíše o pokračující tlak zaměstnavatelů, pro které je zaměstnávání OSVČ výhodné z daňového hlediska.

Tato situace je nevýhodná i z pohledu příjmů z daní, neboť s klesajícím počtem zaměstnanců a nízkým růstem průměrných mezd se objem mezd a platů zvyšuje jen minimálně. Pokračování tohoto trendu lze při nezměněných podmínkách předpokládat i nadále.

Graf C.3.1 **Struktura meziročního přírůstku zaměstnanosti**
v tis. osob

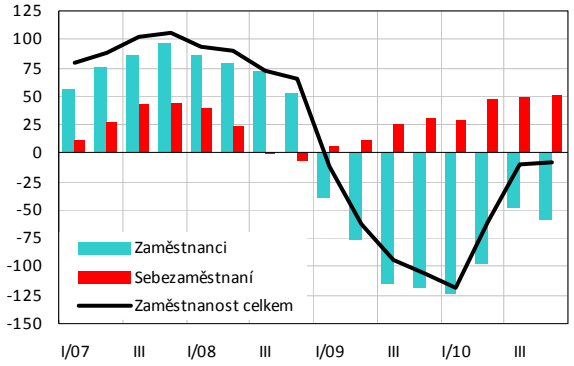

Částečné zlepšování vnitřních i vnějších ekonomických podmínek vedlo k mírnému meziročnímu zvýšení zaměstnanosti v sekundárním sektoru (o 1,1 %), a to zejména díky nárůstu ve zpracovatelském průmyslu. V terciárním sektoru došlo díky propouštění zejména ve veřejné správě a školství k poklesu zaměstnanosti o 1 %.

Vzhledem ke zpoždění vývoje zaměstnanosti oproti oživení ekonomiky došlo za celý rok 2010 k poklesu zaměstnanosti v rozsahu 1,0 % *(ve shodě s predikcí).* Pro roky 2011 a 2012 však stále počítáme s výrazně méně než jednoprocentními růsty. Ty by měly odpovídat racionální personální politice a postupnému zapojování volných kapacit a spíše restriktivní politice ve státem řízené sféře.

Graf C.3.2 **Podíl sebezaměstnaných na zaměstnanosti**
v %

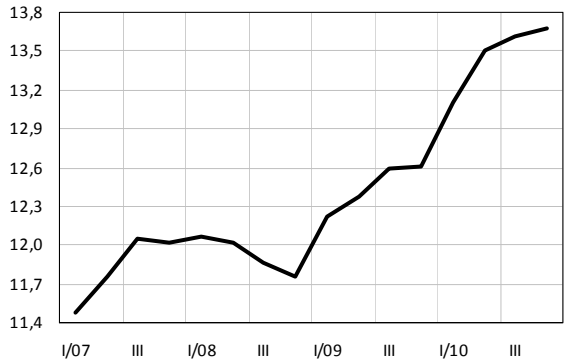

Míra ekonomické aktivity (15–64 let) byla v meziročním srovnání shodně na úrovni 70,4 %. Nabídka práce však ve 4. čtvrtletí dále meziročně klesala v důsledku úbytku počtu osob v produktivním věku, což se projevilo současným poklesem zaměstnaných i nezaměstnaných. Další část propouštěných osob s nárokem na starobní důchod zvolila odchod do neaktivity. Přírůstek starobních důchodců byl zaznamenán podle statistik VŠPS i ČSSZ.

O vyšší míře ekonomické aktivity dané růstem zaměstnanosti lze s ohledem na výše uvedené uvažovat až v pozdějším období.

Nezaměstnanost

Registrovaná nezaměstnanost vykazovala v průběhu roku 2010 i jeho závěru velmi nestandardní vývoj. Předpoklad předchozí predikce, že se enormní nárůst registrovaných uchazečů o zaměstnání koncem prosince 2010 projeví v nižším nárůstu v lednu 2011, se potvrdil, stejně jako předpoklad opětovného mírného odchýlení vývoje od VŠPS.

Mezinárodně srovnatelná obecná míra nezaměstnanosti podle VŠPS dosáhla ve 4. čtvrtletí roku 2010 hodnoty 6,9 % *(oproti 7,1 %),* její meziroční pokles v sezónně očištěných datech činil 0,6 %.

Míra nezaměstnanosti VŠPS dosáhla za celý rok 2010 v průměru 7,3 % *(ve shodě s predikcí)*. Pro rok 2011 počítáme s poklesem na 6,9 % *(proti* 7,2 %*)* a v roce 2012 na 6,5 % *(proti 6,8 %)*. Hlavním důvodem pro mírně optimističtější výhled vývoje nezaměstnanosti jsou nové úpravy legislativy, zlepšující se strukturální charakteristiky trhu práce i očekávané zlepšování ekonomické situace.

Mzdy

Objem mezd (NÚ, domácí koncept) po propadu v 1. čtvrtletí 2010 v následujících čtvrtletích meziročně rostl, ve 4. čtvrtletí o 1,0 %, nicméně v ročním průměru nárůst představoval pouze 0,1 % *(proti 0,5 %)*.

S postupným oživováním ekonomiky a zlepšováním situace podniků lze očekávat umírněné pokračování meziročního růstu mezd. Opačným směrem však jednoznačně budou působit úsporná opatření v rozpočtové sféře. Pro rok 2011 proto očekáváme, při snížení platů i zaměstnanosti ve velké části sektoru centrální vlády, růst objemu mezd pouze o 2,1 % *(proti 3,1 %)*.

Objem mezd a platů jako ekonomická základna pro příspěvky na sociální zabezpečení a podstatnou část daně z příjmů fyzických osob by měl v roce 2011 dosáhnout 1 272 mld. Kč *(proti 1 290 mld. Kč).*

Meziroční růst **průměrné mzdy** (ČSÚ, podniková metoda, přepočtené počty) byl nejnižší za posledních 10 let a byl tažen výhradně podnikatelskou sférou – ve 4. čtvrtletí 2010 vzrostla v celé ekonomice meziročně nominálně o 0,9 %, v tom v podnikatelské sféře o 2,1 % a v nepodnikatelské sféře došlo k prohloubení nominálního poklesu na 3,9 % (což se odrazilo ve výrazném reálném meziročním poklesu o 5,9 %). K dosud nevídanému meziročnímu reálnému poklesu průměrné mzdy nejvýznamněji přispěla veřejná správa a obrana, kde došlo k poklesu počtu zaměstnanců i průměrné mzdy, v sekci vzdělávání poklesla průměrná mzda při přírůstku počtu osob.

Na základě dat za předchozí období, signálů z podnikové sféry a známých záměrů a rozhodnutí o platech ve veřejném sektoru pro následující období, očekáváme v nejbližším horizontu velmi umírněný růst průměrných nominálních mezd. Pro rok 2011 očekáváme o něco pomalejší nárůst o 2,6 % *(proti 2,9 %)*, tažený nadále podnikatelskou sférou, v roce 2012 potom růst o 4,1 %.

S velmi opatrnou personální a mzdovou politikou podniků souvisel i vývoj **jednotkových nákladů práce** (JNP). Postupně rostoucí poptávku po produkci podniky zajišťovaly většinou s technologickým minimem kmenových pracovníků prodlužováním pracovní doby, případně využíváním levnějších agenturních pracovníků. Při poměrně slušném růstu produktivity tak ve 4. čtvrtletí 2010 JNP meziročně vzrostly pouze o 0,9 % a v celoročním porovnání stagnovaly díky propadu v začátku roku.

C.4 Vztahy k zahraničí

(v metodice platební bilance)

S nově publikovanými daty „národního zahraničního obchodu“ ČSÚ zveřejnila ČNB poprvé údaje o platební bilanci v podobě „národních dat platební bilance“, a to v položkách zboží a služeb za roky 2009 a 2010 (předchozí roky budou revidovány později). Došlo k zásadním změnám v metodice vykazování platební bilance (viz Box C.4.1), které prakticky znemožnily srovnání předchozích predikcí se skutečností.

Vnější nerovnováha, vyjádřená **poměrem salda běžného účtu (BÚ) k HDP**, dosáhla v roce 2010 –3,8 % a meziročně se o 0,6 p.b. zhoršila. Bylo to dáno především zhoršením obchodní bilance (o 0,8 p. b.), ostatní položky běžného účtu dosáhly meziročně víceméně obdobného výsledku.

Pokračuje oživování světového obchodu, po silném růstu exportních trhů[3] o 11,7 % v roce 2010 očekáváme v letech 2011 a 2012 jejich pozvolnější růst (o 7,5 %, resp. o 6,9 %). Stejně tak i u českého vývozu a dovozu očekáváme po zvýšení objemu v roce 2010 o 18,5 %, resp. 20,7 %, v příštích dvou letech nižší tempa růstu. Saldo **obchodní bilance** odhadujeme na 0,7 % HDP v roce 2011 a 1,4 % HDP v roce 2012.

Tento odhad je ovšem zatížen značnými nejistotami. Analýza struktury a tendencí v zahraničním obchodě za minulá období a predikce jejího dalšího vývoje je v současném stavu datové základny, kdy dostupné časové řady vlivem různých metodik nejsou dostatečně konzistentní a vykazují silně odlišné výsledky, značně problematická. Vzhledem ke scénáři cen ropy předpokládáme v průběhu let 2011 i 2012 další pozvolný růst cen surovin a zvýšení schodku palivové bilance (SITC 3). Jeho podíl na HDP v roce 2010 dosáhl –3,7 %, v letech 2011 a 2012 pak předpokládáme jeho další zvětšení na cca –4,4 % a –4,1 %.

Rovněž u bilance zahraničního obchodu se službami změny metodiky neumožňují srovnání úspěšnosti predikce se skutečností. Přebytek **bilance služeb** v roce 2010 meziročně stagnoval na 1,8 % HDP, v příštích dvou letech očekáváme jeho pozvolné zlepšování (především v oblasti cestovního ruchu) a nárůst na cca 2,2 %, resp. 2,3 % HDP.

Schodek **bilance výnosů** vykazuje jen slabou tendenci k růstu. Po odeznění ekonomické recese se opět mírně zvyšuje příliv přímých zahraničních investic do ČR především ve formě reinvestovaného zisku, a tedy i odliv dividend z těchto investic pozvolna roste. Naopak stále ještě klesá odliv náhrad vyplácených zahraničním zaměstnancům. V saldu dosáhl v roce 2010 schodek bilance výnosů –7,0 % HDP (*proti –7,2 %*). V dalších letech přepokládáme jen malé změny ve výši deficitu bilance výnosů, v roce 2011 odhadujeme jeho stagnaci na –7,0 % HDP (*proti růstu na –7,8 %*) a pro rok 2012 zvýšení na –7,3 % HDP (*proti –9,1 %*).

V uvedených souvislostech odhadujeme, že v roce 2011 dosáhne poměr schodku **běžného účtu** k HDP –4,0 %, predikce na rok 2012 činí –3,4 % HDP. Po metodických změnách ve vykazování dat dosahuje schodek běžného účtu znatelně vyšších hodnot než před revizí. Riziko makroekonomické nerovnováhy však nepovažujeme za významné.

[3] *Vážený průměr růstu dovozu zboží sedmi nejvýznamnějších obchodních partnerských zemí (SRN, Slovenska, Polska, Rakouska, Francie, Velké Británie a Itálie).*

Box C.4.1: **Metodické změny v platební bilanci**

V březnu 2011 došlo ke změně metodiky vykazování dat zahraničního obchodu se zbožím a službami přechodem na tzv. národní data zahraničního obchodu. Podstatou změny je především vyloučení brandingu, tj. marže nerezidentů hlášených v ČR pouze k platbě DPH oproti tzv. přeshraniční statistice zahraničního obchodu se zbožím a službami, což je nový název pro celní statistiku. Kromě toho byla změněna metodika propočtu přímých obchodních nákladů a uplatněn nový postup dopočtu bilance služeb, což se promítlo do snížení obratů i do navýšení aktivního salda příjmů a výdajů bilance služeb.

V první fázi byla revidována data za roky 2009 a 2010. V rámci národního zahraničního obchodu došlo ke snížení přebytku obchodní bilance za roky 2009 a 2010 oproti původním údajům cca o 99 mld. Kč, resp. o 148 mld. Kč. Výrazně se změnila rovněž struktura bilance zboží a služeb ve prospěch přebytku bilance služeb (vypuštění položky branding, nový propočet přímých obchodních nákladů a dopočet ostatních služeb) a snížení aktiva zboží. Dále byl v roce 2009 po zapracování výsledků ročního šetření u podniků se zahraniční účastí v položce vyplacených dividend a reinvestovaných zisků vykázán vyšší něž původně prezentovaný deficit bilance výnosů (o 20,8 mld. Kč). Po zapracování národních dat obchodní bilance se v obou letech snížilo záporné saldo položky „chyby a opomenutí, kurzové rozdíly“ platební bilance.

Vlivem této metodické změny se významně změnil i poměrový ukazatel schodku běžného účtu k hrubému domácímu produktu. Za rok 2009 se poměr schodku BÚ/HDP zhoršil o cca 2,1 p.b. na –3,2 % a za rok 2010 o 0,9 p.b. na –3,8 %.

Graf Box.1: **Běžný účet platební bilance**
v % HDP

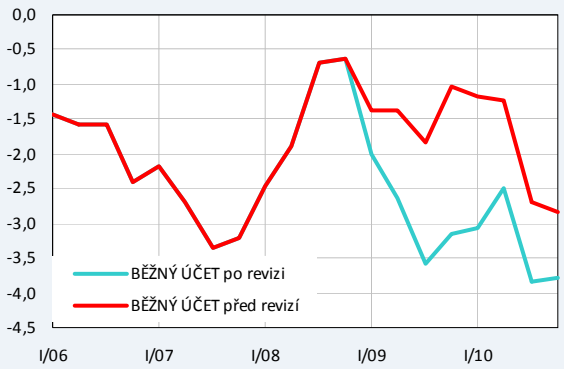

Graf Box.2: **Saldo obchodní bilance**
v % HDP

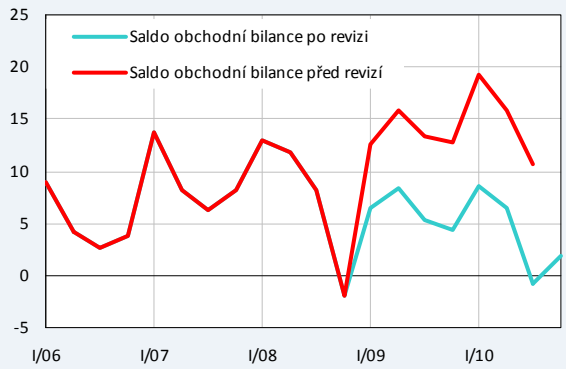

Graf Box.3: **Saldo bilance služeb**
v % HDP

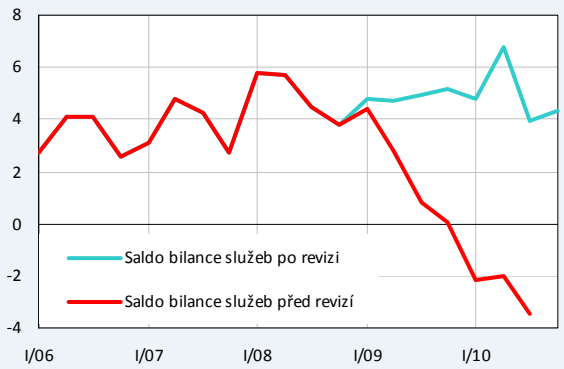

Graf Box.4: **Saldo bilance výnosů**
v % HDP

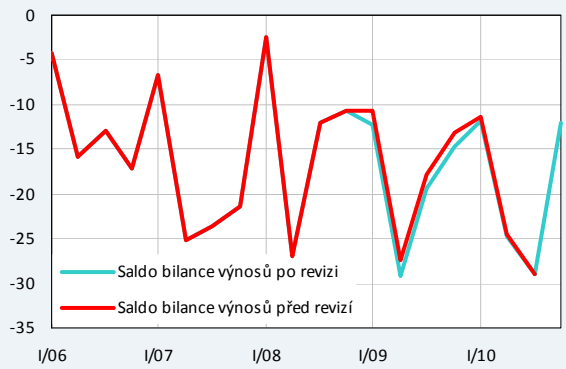

C.5 Mezinárodní srovnání

Srovnání za období do roku 2010 vychází ze statistik Eurostatu. Od roku 2011 jsou použity vlastní propočty na bázi reálných směnných kurzů.

Při využití metody parity kupní síly se porovnávání ekonomického výkonu jednotlivých zemí v rámci EU provádí v PPS (standardech kupní síly). PPS je umělá měnová jednotka, která vyjadřuje množství statků, které je v průměru možné zakoupit za 1 euro na území EU27 po kurzovém přepočtu u zemí, které používají jinou měnovou jednotku než euro. V roce 2010 činila parita kupní síly ČR podle aktualizovaných údajů Eurostatu 17,43 CZK/PPS v porovnání s EU27 či 16,31 CZK/EUR v porovnání s EA12.

V roce 2009 se v ČR i ostatních středoevropských ekonomikách v důsledku hospodářské krize úroveň HDP na obyvatele při přepočtu pomocí běžné **parity kupní síly** snížila. Jedinou výjimku představovalo Polsko, které nebylo recesí zasaženo. Obzvláště silně postihla recese pobaltské země a Slovinsko, kde relativní ekonomická úroveň v porovnání s EA12 dokonce klesla. V roce 2010 již hospodářské oživení vedlo k nárůstu úrovně HDP ve všech středoevropských zemích, a to i v porovnání s průměrem zemí EA12.

V roce 2010 dosáhl HDP České republiky na obyvatele cca 20 000 PPS, což odpovídá 76 % ekonomického výkonu EA12. Díky vyššímu ekonomickému růstu v ČR oproti EA12 by měla relativní výkonnost české ekonomiky nadále růst i v dalších letech. V horizontu predikce by měla překonat ekonomickou úroveň Řecka, jehož růstové možnosti jsou limitovány nezbytností tvrdé fiskální konsolidace.

Alternativní přepočet HDP na obyvatele prostřednictvím běžného **směnného kurzu** bere v úvahu tržní ocenění měny a z něho vyplývající různou úroveň cenových hladin. Tento ukazatel v případě ČR činil v roce 2010 cca 13 800 eur, tedy přibližně polovinu úrovně EA12 (49 %). Díky oživení ekonomického růstu a postupnému zhodnocování směnného kurzu by předkrizová úroveň roku 2008 měla být překonána již v letošním roce.

V roce 2010 dosáhla v ČR **komparativní cenová hladina HDP** 65 % průměru EA12. Znehodnocení reálného kurzu se v roce 2009 projevilo meziročním poklesem cenové hladiny o 4 p.b., což výrazně napomohlo ke zvýšení konkurenceschopnosti české ekonomiky. K mnohem razantnějšímu znehodnocení kurzu došlo v Polsku, kde pokles relativní cenové hladiny dosáhl téměř 12 p.b. a přispěl tak k tomu, že se Polsko ekonomické recesi vyhnulo.

V loňském roce již komparativní cenová hladina HDP v ČR vzrostla o 1 p.b. a mírný růst by měl pokračovat i nadále v souladu s předstihem růstu produktivity práce a nárůstem necenové konkurenceschopnosti české ekonomiky.